

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Vtrum confessio semper debeat esse integra, vel interdum
pœnitens ab ejus integritate excusetur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

non est, Ego tibi confero gratiam à peccatis solventem, seu peccata remittentem, sed ego tibi Sacramentum absolutionis impendo, seu Sacramentum absolutivum à vinculis, remissivum peccatorum, & collativum gratiæ: hoc autem verificatur, etsi attritio non disponat ad gratiam, & licet de facto non remittantur peccata, ratione indispositionis ex parte subiecti, non tamen ex parte Sacramenti; sicut ob eandem rationem, quando Baptismus fide suscipitur, verba formæ verificantur, licet baptizatus, à peccatorum sordibus tunc de facto non abluatur.

23. Objicies tertio contra tertiam conclusionem: Peccata inculpabiliter oblita remittuntur in Sacramento penitentia; quamvis confessio ad ea non se extendat, ut docet Tridentinum sess. 14. cap. 5. his verbis supra relatis: *Peccata quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum, eandem confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus, Ab occultis meis munda me Domine: Ergo similiter peccata inculpabiliter oblita remittuntur in hoc Sacramento, quamvis attritio ad ea non extendatur, subindeque tunc confessio non solum est valida, sed etiam formata.*

24. Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam & paritatem; notabile enim inter integritatem confessionis & integritatem attritionis reperitur discrimen; nam integritas confessionis solum est de præcepto, non de necessitate mediæ; unde quomodocumque satisfiat illi præcepto, confessio manet integra formaliter: penitentia verò interior est medium per se requisitum ad emissionem peccati; unde si respectu alicujus peccati hæc attritio non extenditur, non manet remissum, quia non applicatur ei medium per se necessarium.

25. Objicies quarto: Quando attritio est particularis, atque adeo non se extendit ad peccata omnia in confessione ex ignorantia inculpabili, confessio non solum est valida, sed etiam formata: Ergo falsum est in eo casu dari confessionem validam simul & informem. Consequentia patet. Antecedens probatur. Tunc confessio producit gratiam, atque adeo est formata, quando penitens nullum ponit obicem gratiæ Sacramentali: Sed in illo casu penitens nullum ponit obicem gratiæ Sacramentali; alias enim peccaret, quandoquidem obligatur ex præcepto divino non impedire effectum Sacramenti, atque adeo non apponere illi obicem. Ergo in tali casu confessio non solum est valida, sed etiam formata.

26. Respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem dico tunc confessionem Sacramentalem producere gratiam, quando penitens nullum ponit obicem neque positivum neque negativum gratiæ: in casu autem quo ex ignorantia inculpabili ejus confessio non fit de omnibus peccatis quæ commisit, & dolor sive attritio quam habet de illis quæ confitetur; non se extendat ad ea quæ non confitetur: quia non est ex motivo generali, sed particulari in illa, inquam, casu, penitens ponit impedimentum gratiæ, non quidem positivum, sed negativum, videlicet negationem extensionis attritionis ad illa peccata quæ ex ignorantia invincibili non confitetur. Nō peccat tamen ponendo hujusmodi obicem, quia invincibiliter ignorat se illum apponere, eo quod inculpabiliter ignorat, se alia peccata commississe, præter ea quæ declaravit in confessione.

27. Objicies quinto: Ille qui ex auxilio gratiæ fa-

cit id totum quod tenetur præstare, & quod potest humano & morali modo, ad recipiendum effectum Sacramenti est sufficienter dispositus ad illum: Sed qui habet attritionem de aliquo peccato, & ex oblivione omnino inculpabili omittit aliud peccatum, facit id totum quod potest humano & morali modo; nihil enim aliud potest præstare, ex hypothesi illius oblivionis, maxime si supponatur ipsum non posse illud melle; Ergo est sufficienter dispositus ad recipiendum effectum Sacramenti, subindeque in eadem confessio non est informis, sed formata.

Respondeo primo, negando Minorem, ille enim potest habere attritionem ex motivo aliquo generali, virtualiter & implicite extendentem: nam peccata inculpabiliter oblita.

Respondeo secundo, datū Minoris, negando Consequentiam; ex eo enim quod hæc attritio potest, non possit aliud humano & morali modo præstare, sequitur tantum quod exculsetur nova culpa, non verò quod gratiam & remissionem peccatorum obtineat; quia caret mediis necessariis, nempe attritionis ad omnia peccata se extendentis, sufficit ad impediendum effectum Sacramenti penitentia, etiam sine nova culpa.

ARTICULUS II.

Virum confessio semper debeat esse integra, vel interdum penitens ab ejus integritate excusetur?

PRO resolutione hujus difficultatis observandum est, duplicem solere à Theologis distingui confessionis integritatem, materiam unam, & formalem alteram. Materialis, quando aliquis confitetur quicquid per se quando necessarium est confitendum est, cum scilicet peccata mortalia post Baptismum commissa, & nondum debite confessi. Formalis vero est, quando confitetur omnia quæ hic & nunc tenetur confiteri, ita ut nullum mortale committat sine legitima excusatione; tamen forte omittat aliqua, quæ propter oblivionem, aut aliam causam legitimam, non tenetur hic & nunc confiteri. Hæc distinctione præmissa.

Dico primo, formalem integritatem semper esse necessariam ad valorem confessionis, subindeque teneri penitentem declarare in confessione omnia & singula peccata, & quantum ad speciem, & quantum ad numerum, & quoad circumstantias speciem mutantes, nisi aliqua causa gravissima &ürgens excuset.

Conclusio est certa de se, ac definita in Tridentino sess. 14. cap. 5. ubi sic dicitur: Cum universa mortalia peccata seriè cognoscant, homines in filios, & Dei inimicos reddant, nisi eam est, omnium etiam veniam, cum aperta & veraciter Confessione, à Deo querere. Itaque dum omnia, quæ memoria occurrunt, peccata Christi fideles confitentur, proculdubio omnia divina misericordia agnoscenda exponunt; qui verò secus faciunt, & sciant aliqua retinere, nihil divina bonitati per Sacramentum mittendum proponunt. Si enim erubescat agnosce vulnus medico detegere, quod ignorat medicina, sicut ait. Quæ ultima verba desumpsit ex Hieronymo, qui expones illud Ecclesiastici 10. simonides scriptum in libro, &c. sic ait: Si erubescat agnosce vulnus medico detegere, quod ignorat medicina, non curat, idem docet.

docet can. 7. his verbis: Si quis dixerit in Sacramento penitentia ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino, confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti prae meditatione habeatur: & circumstantias quas peccati speciem mutant, &c. Anathema sit.

Ratio etiam suffragatur: Primò, quia Deus in hoc Sacramento peccata remittit per modum iudicii, mediâ accusatione rei, & sententiâ iudicis: Accusatione iudicis præsupponit integram accusationem rei: Ergo & absolutio Sacerdotis integram peccatorum confessionem. Quam rationem eleganter expendit Tridentinum loco primò citato ubi sic ait: Dominus noster Iesus Christus è terris ascensus ad celos, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam Praesides & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in qua Christi fideles ceciderint, quo, pro potestate Clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntient. Constat autem Sacerdotes iudicium hoc, incognitâ causâ, exercere non potuisse, neque aequitatem in penis injungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie ac singulis, sua ipsi peccata declarassent.

Secundò, Confessarius in hoc Sacramento non solum habet rationem iudicis, sed etiam Medici: At medicus non potest sapienter medicinam præscribere nisi omnes morbos, totamque infirmi habitudinem perspectam habeat: Ergo nec Sacerdos potest salutare penitentiam præscribere penitenti, nisi omnia & singula ejus peccata cognoscat. Hanc etiam rationem insinuat Tridentinum verbis ex Hieronymo supra adductis, eamque fassus exponit S. Thomas hic artic. 2. in corp. ubi hæc habet: In medicina corporali oportet quod medicus non solum unum morbum contra quem medicinam dare debet, cognoscat, sed etiam universalem totam habitudinem ipsius infirmi; eò quod unus morbus ex adiunctione alterius aggravatur; & medicina, qua uni morbo competet, alteri nocivum præstaret; cum quandoque aliquis contrarius peccatis infestus sit, ut Gregorius in Pastor. docet. Et ideo de necessitate confessionis est, quod homo omnia peccata confiteatur, quia in memoria habet: quod si non faciat, non est confessio, sed confessionis simulatio.

Tertiò, præceptum confessionis, ex Christi institutione, subrogatum est præcepto contritionis: Sed contritio non delet peccata, nisi omnia detestentur. Ergo nec confessio, nisi omnia declarantur & Ecclesie clavibus subiciantur. Quare S. Thomas eodem articulo in resp. ad 2. Sacerdos (inquit) confessionem audiens, vicem Dei gerit, & ideo debet ei fieri hoc modo confessio, sicut fit contritio Deo. Unde sicut non esset contritio nisi quis de omnibus que memoria occurrunt, contereretur, ita non esset confessio, nisi quis de omnibus que memoria occurrerint, confiteatur.

Dices, Potest quis absolvi ab una excommunicatione & non ab alia: Ergo & remitti unum peccatum, & non remitti altero, subindeque necesse non est, ut penitens de omnibus peccatis que memoriae occurrunt confiteatur.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem; excommunicatio enim consistit in extrinseca privatione participationis bonorum spiritualium, nempe Sacramentorum, & suffragiorum Ecclesie; quæ privatio induci potest ob plures titulos, quorum unus solus potest sine alio; at verò peccatum inducit pri-

vationem gratiæ, & amicitie Dei, quæ cum nullo peccato mortalitate possunt; quare repugnat unum peccatum mortale remitti sine alio. Ex quo intelliges, ad valorem Sacramenti penitentia requiri quod omnia peccata mortalia uni Sacerdoti, & in una eademque Confessione exponantur; si quis enim suam divideret Confessionem, & partem peccatorum uni Sacerdoti, & alteram partem alteri manifestaret, oporteret quod tunc unum peccatum remitteretur sine alio; nam unus Sacerdos prius absolveret ab una parte peccatorum, & alter posteriùs absolveret ab altera, aliàs falsa foret alterutrius absolutio. Unde in capite. Consideret de Penit. dist. 5. sic habetur: Cautus sit penitens, ne verecundiâ ductus dividat apud se confessionem, ut diversa velit diversis Sacerdotibus manifestare, quod est se laudare, & ad hypocrisis tendere. Quæ sunt verba Augustini, vel Authoris libri de vera & falsa Penitentia cap. 14.

Quæres primò, utrum si aliquis dubitet, an commiserit aliquod peccatum, vel an illud sit mortale, vel an fuerit illud confessus, teneatur confiteri?

Respondeo affirmativè cum S. Thoma in 4. distinct. 21. quæst. 2. art. 3. ad 3. ubi hæc scribit: Quando aliquis dubitat de aliquo peccato an sit mortale, tenetur illud confiteri dubitatione in mente: quia qui aliquid committit vel omittit in quo dubitat esse mortale peccatum, peccat mortaliter, discernim se committens. Et similiter periculo se committit qui de hoc quod dubitat esse mortale negligit confiteri. Non tamen debet asserere illud esse mortale, sed cum dubitatione loqui, & iudicium Sacerdotis expectare, cuius est discernere inter lepram & lepram. Obligatio ergo certa, non solum regulatur penes ipsum factum, sed etiam penes periculum; unde licet factum sit dubium, si tamen periculum est certum obligatio est certa. Sicut si quis est dubius de morbo, tenetur procurare remedium; si venator dubitet, an illud quod movetur, sit homo, vel fera, tenetur non jaculari. Similiter etiam tenentur homines pro peccatis dubiis recurrere ad ad Deum, juxta illud Propheta: Ab oculis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo: Ubi etiam includuntur dubia, quia ex parte sunt occulta. Oportet ergo penitentem de peccatis dubiis confiteri, præsertim in articulo mortis, ne periculo damnationis æternæ se exponat. Siquis verò dubitans an aliquod peccatum commiserit, de eo tanquam dubio confessus est, si postea cognoscat esse certum, tenetur illud iterum conferri ut certum. Quemadmodum si dubitasset ne mortale an veniale, posteaque deprehenderet esse mortale, tenetur de illo tanquam de mortali rursus confiteri; quia in illis casibus notabiliter variatur iudicium Confessarii, eò quod tale peccatum de materia dubia vel non necessaria, in materiam certam, vel necessariam transferatur.

Quæres secundò, utrum mentiri in rebus ad Confessionem pertinentibus, nempe negando se fecisse aliquod peccatum quod fecisti, sit peccatum mortale contra integritatem Confessionis?

Respondeo quod si penitens neget se fecisse aliquod peccatum mortale quod tenetur confiteri, peccat contra integritatem Confessionis, & Sacramentum facit esse irritum: nam si omittendo liberè confiteri illud peccatum, redderet Sacramentum irritum, multò magis negando se illud fecisse. Si verò neget se fecisse aliquod peccatum

tum veniale quod fecit, aut aliquod mortale, de quo alias confessus est, & cuius cognitio non est necessaria ad valorem presentis confessionis, non peccat contra eius integritatem; quia tale mendacium concomitantur se habet ad Sacramentum, nec ei gravem injuriam affert, cum peccata venialia, aut mortalia alias confessa, non sint materia necessaria confessionis. Imò addit Suarez, p. 116 totaliter excusari à peccato veniali, cum quis interrogatus negat se veniale commisisse, quod re vera commisit, quia quando iudex non interrogat iuridice, non mentitur aliquis negando factum, quia non censetur simpliciter negare se fecisse, sed negare ita fecisse, ut teneatur in tali foro illud revelare.

37. Quæ res tertio, an qui fecit confessionem generalem, & simul exponit aliqua mortalia, quæ non est antea confessus, teneatur dicere peccata hæc fuisse commissæ post ultimam confessionem, sequere de illis nondum esse confessum?

Respondeo affirmative, quidquid in contrarium dicant Bonacina, Diana, Delugo, & alii. Ratio præcipua hujus resolutionis est, quia variatur notabiliter iudicium Confessarii, quando putat peccata mortalia non fuisse confessa, ac quando existimat illa alias fuisse confessa & remissa, & longe minorem solet injungere satisfactionem pro peccatis jam confessis & remissis, quam pro illis quæ nunquam fuere in confessione exposita, & Ecclesiæ clavibus subdita; quæcumque autem notabiliter variare solent iudicium Confessarii, debent in confessione exponi. Quæ de causa dicemus articulo sequenti, circumstantias notabiliter aggravantes, debere necessariò in confessione explicari.

38. Dico secundo, materialem integritatem non semper esse necessariam ad valorem confessionis, vel ad fructum Sacramentalem percipiendum. Ita docent communiter Theologi, & colligitur manifestè ex Tridentino sess. 14. cap. 5. ubi de confessione diminuta per accidens propter oblivionem, sic ait: *Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitantur non occurrunt in universum, eadem confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine.* Quæ autem est ratio de oblivione, eadem est de quavis alia impotentia, physica, vel morali; quia integritas confessionis debet esse moraliter possibilis, nec repugnare aliis præceptis maioribus, quale est præceptum charitatis; nam ex doctrina D. Bernardi lib. de Præcepto & Dispens. quod propter charitatem introductum est, non debet contra charitatem exerceri. Unde multa sunt causæ excusantes ab integritate confessionis.

Prima est oblivio, de qua Tridentinum citatur, quando scilicet quis adhibita sufficienti diligentia, non meminit alicujus peccati.

Secunda est impotentia, ut si poenitens amissa loquelâ, vel in phrenesim versus, nequeat confessionem perficere, tunc enim uno peccato auditò, absolvendus est. Item si tempore procellæ, incendii, belli, timeatur mors, danda est absolutio quo tempore possunt multum aliquod peccatum altâ voce confitentes, simul absolvi.

Tertia est periculum alicujus gravis damni sibi vel proximo imminentis; puta si rationabiliter timeatur Confessorem non servaturum sigillum, sed vel poenitentem vel alium complicem infamaturum, aut si praveatur quod Confessarius inestaturus sit poenitentem ad peccatum.

A Præceptum enim integrè confitendi, quod divinum est, merè positivum; Præceptum vero positivum, non obligat cum tanto dispendio & documento, ut indicavit Christus Marthæ, ut Discipulos in gravi fame velletis (pater de Sabbathi, & Davidem cum locis de panibus propositionis comedentem, excusari in transgressione præcepti de non violando Sabbathum, & de non comedendis panibus propositionis, quibus non licebat velci, nisi solis Sacerdotibus.

Ad hoc autem ut hæc peccati celatus debet fieri, tria requiruntur. Primum, quod periculum scandalum seu damnum sit grave, & notabile, & non fundetur in levibus conjecturis. Secundum, quod non possit commodè differri confessio, nec alius Sacerdos cui poenitens possit absque periculo integrè confiteri. Tertium, quod illud illa solum peccata prætermittat, quæ iudicaverit illi periculo vitando necessaria.

Demum ex parte absolventis integritas confessionis excusatur, si ipsius mors, vel loquelæ defectus timentur, antequam totam possit audire confessionem, & alius Sacerdos advocari nequeat; nam tunc auditò aliquo peccato, impendenda est absolutio, idem fieri potest, si tempore pestis Sacerdos timeat sibi mortem, si cum ægroto confitente moretur.

Contra istam conclusionem obijci potest: In nullo profus casu licitum est audire Sacramentum Eucharistiæ, consecrando unam materiam sine alia, panem v.g. hoc vino: Ergo confessionem Sacramentalem.

Sed negatur consequentia & paritas: Ratio criminis est, quia cum Sacerdotis cor illi, & actus quidam moralis & humanus, præceptum de illius integritate metiendum est, juxta possibilitatem moralem, & regulas prudentiæ. At vero Sacramentum Eucharistiæ non habet propriam vel formam actum aliquem humanum, neque inde præceptum de illius integritate, absolute intelligi debet, sed aliq(uo) limitatione.

Obijciatur etiam: Confessio succedit contritioni: Ergo licet contritio non remittit peccatum, nisi cadat super omnia; ita nec confessio, nisi de omnibus.

Confirmatur: Peccata remittit nequeunt Sacramenti poenitentia, nisi subjiciantur clavibus Ecclesiæ: Sed peccata quæ tacentur, non subjiciuntur clavibus Ecclesiæ, quia neque peccatum subjici clavibus, nisi manifestetur Confessio: Ergo peccata quæ tacentur, remitti nequeunt Sacramenti poenitentia.

Ad objectionem respondeo, quod cum quavis confessio succedit contritioni, sed confessio integra formaliter, unde ut per confessionem peccata omnia remittantur, & homo perfectè Deo reconciliatur, sufficit quod illa sit integra formaliter, quamvis interdum careat integritate materiali.

Ad confirmationem dico, quod peccata quæ ex justa causa in confessione tacentur, subjiciuntur indirectè clavibus Ecclesiæ; subinde quod cum confessio remittuntur, ut de peccatis culpabiliter oblitis docet Tridentinum supra relatum.

* *

*